LIETUVOS BANKO TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO DIREKTORIUS

SPRENDIMAS DĖL X. X. IR „PAYSERA LT", UAB, GINČO NAGRINĖJIMO

2025-02-17 Nr. 429-37
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėjas) prašymą išnagrinėti tarp jo ir „Paysera LT", UAB, (toliau – bendrovė) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2024 m. balandžio 29 d. laikotarpiu nuo 13 val. 23 min iki 14 val. 55 min. pareiškėjas iš savo mokėjimo sąskaitos bendrovėje (toliau – Sąskaita) į keturių skirtingų fizinių (toliau – Gavėjai) asmenų mokėjimo sąskaitas bendrovėje atliko penkis bendros 5 000 Eur[1] sumos mokėjimus (toliau – Ginčijami mokėjimai).

2024 m. balandžio 29 d. 15 val. 45 min., t. y. po to kai Ginčijami mokėjimai buvo įvykdyti, pareiškėjas pranešė bendrovei, kad nukentėjo nuo sukčių, ir pareikalavo grąžinti jam Ginčijamų mokėjimų sumas.

2024 m. rugsėjo 19 d. bendrovė grąžino į pareiškėjo Sąskaitą 10,25 Eur, tačiau likusios Ginčijamų mokėjimų sumų dalies (4 989,75 Eur) negrąžino.

Nesutikdamas su bendrovės sprendimu, pareiškėjas kreipėsi į Lietuvos banką. Pareiškėjas reikalavo likusios Ginčijamų mokėjimų sumų dalies (4 989,75 Eur) grąžinimo. Savo reikalavimą pareiškėjas argumentavo tuo, kad jis, pasitikėdamas trečiųjų asmenų jam pateikta informacija, atliko Ginčijamus mokėjimus tam, kad jų sumos vėliau būtų perduotos jo broliui, tačiau, atlikęs šiuos mokėjimus, suprato, kad tretieji asmenys jį apgavo.

Atsiliepime bendrovė nurodė nesutinkanti su pareiškėjo reikalavimu. Bendrovė teigė neturinti pareigos grąžinti pareiškėjui jo nurodytos Ginčijamų mokėjimų sumų dalies, nes tinkamai įvykdė paties pareiškėjo inicijuotus ir autorizuotus Ginčijamus mokėjimus, o vėliau dėjo pastangas padėti pareiškėjui atgauti šių mokėjimų suma, tačiau dėl ne nuo bendrovės priklausiusių aplinkybių visų sumų atgauti nepavyko.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 44 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą, Lietuvos bankas atlieka ginčo šalių pateiktų įrodymų vertinimą ir jo pagrindu priima sprendimą.

Ginčas kilo dėl bendrovės atsisakymo grąžinti pareiškėjui Ginčijamų mokėjimų sumų dalį (4 989,75 Eur) pagrįstumo.

Ginčo šalis sieja sutartiniai mokėjimo paslaugų teikimo santykiai. Mokėjimo paslaugų teikėjų veiklą, mokėjimo paslaugų teikimą, mokėjimo operacijų autorizavimą ir vykdymą, mokėjimo paslaugų vartotojų ir mokėjimo paslaugų teikėjų teises ir pareigas, susijusias su mokėjimo paslaugomis, kai mokėjimo paslaugų teikimas yra verslas, reglamentuoja Lietuvos Respublikos mokėjimų įstatymas.

Tarp šalių nėra ginčo dėl Ginčijamų mokėjimų autorizuotumo, t. y. pareiškėjas aiškiai ir nedviprasmiškai nurodė, kad Ginčijamus mokėjimus atliko pats, todėl šių mokėjimų autorizavimo

[1] 1 300 Eur, 1 500 Eur, 200 Eur, 800 Eur ir 1 200 Eur.

aplinkybės toliau sprendime nebus plačiau analizuojamos, laikant Ginčijamus mokėjimus autorizuotais.

Siekiant išspręsti šalių ginčą ir įvertinti pareiškėjo reikalavimo bendrovei pagrįstumą, Lietuvos banko nuomone, būtina nustatyti, ar bendrovė turi pareigą grąžinti pareiškėjui Ginčijamų mokėjimų sumas.

Vien aplinkybė, kad pareiškėjas dėl nuo jo paties priklausiusių aplinkybių pasikliovė iš trečiųjų asmenų gauta informacija ir, atlikęs Ginčijamus mokėjimus Gavėjams, vėliau teigė buvęs suklaidintas ir (arba) apgautas trečiųjų asmenų, savaime nereiškia, kad bendrovė privalo grąžinti pareiškėjui Ginčijamų mokėjimų sumas.

Vertinant, ar bendrovei, kaip pareiškėjo mokėjimo paslaugų teikėjui, kilo pareiga grąžinti pareiškėjui Ginčijamų mokėjimų sumas, svarbu pažymėti, kad, vadovaujantis Mokėjimų įstatymu, pareiškėjo tiesiogiai inicijuotų ir autorizuotų Ginčijamų mokėjimų atveju bendrovė, kaip mokėtojo (pareiškėjo) mokėjimo paslaugų teikėjas, neturi imperatyvios pareigos grąžinti pareiškėjui šių mokėjimų sumų, nebent būtų nustatyta, kad bendrovė dėl nuo jos priklausiusių aplinkybių neįvykdė šių mokėjimų, įvykdė juos netinkamai arba nepagrįstai pareiškėjo prašymu neatšaukė jų vykdymo.

Remiantis bylos duomenimis, pagrindo teigti, kad bendrovė neįvykdė Ginčijamų mokėjimų ir (arba) juos įvykdė netinkamai, nenustatyta. Kreipdamasis į Lietuvos banką dėl šalių ginčo nagrinėjimo, pareiškėjas tokio pobūdžio pretenzijų bendrovei taip pat nereiškė. Byloje turimi abiejų ginčo šalių paaiškinimai ir duomenys liudija apie tai, kad Gavėjai gavo jiems skirtas Ginčijamų mokėjimų sumas.

Dėl Ginčijamų mokėjimų pareiškėjas kreipėsi į bendrovę praėjus beveik 2,5 valandoms nuo pirmojo ir beveik 1 valandai nuo paskutiniojo Ginčijamų mokėjimų atlikimo, t. y. ne tik praleidęs Mokėjimų įstatymo 44 straipsnio 1 dalyje nustatytą terminą[2], per kurį pareiškėjas, kaip mokėtojas, turėjo teisę atšaukti mokėjimo nurodymus vykdyti šiuos mokėjimus, bet ir po to, kai bendrovė įvykdė šiuos mokėjimus ir įskaitė jų sumas į Gavėjų mokėjimo sąskaitas.

Iš bendrovės pateiktų duomenų matyti, kad bendrovė dėjo pastangas padėti pareiškėjui atgauti Ginčijamų mokėjimų sumas ir tuo tikslu kreipėsi į Gavėjus dėl šių sumų grąžinimo pareiškėjui. Bendrovei pavyko atgauti 10,25 Eur ir ji atitinkamai juos grąžino atgal į pareiškėjo Sąskaitą. Likusios Ginčijamų mokėjimų sumų dalies sugrąžinti nepavyko, nes Gavėjai su tokiu grąžinimu nesutiko. Nesant Gavėjų sutikimo, teisės ir (arba) galimybės savavališkai nurašyti iš Gavėjų mokėjimo sąskaitų Ginčijamų mokėjimų sumas ir jas pervesti atgal į pareiškėjo Sąskaitą bendrovė neturėjo.

Atkreiptinas dėmesys, kad, remiantis bendrovės pateiktais duomenimis, atsisakydami grąžinti iš pareiškėjo gautas Ginčijamų mokėjimų sumas, trys iš Gavėjų nurodė bendrovei, jog jiems skirtas Ginčijamų mokėjimų sumas iš pareiškėjo gavo kitais, negu pareiškėjas bendrovei ir Lietuvos bankui nurodė, tikslais. Vienas iš Gavėjų nurodė, kad jam skirtą sumą gavo už įvykdytą kriptoturto sandorį, kitas – už parduotą elektrinį dviratį, o trečias – už suteiktas paslaugas.

Nenustačius aplinkybių, dėl kurių bendrovei galėjo (galėtų) kilti pareiga grąžinti pareiškėjui Ginčijamų mokėjimų sumas, pagrindo laikyti pareiškėjo reikalavimą bendrovei pagrįstu ir jį tenkinti nėra, todėl pareiškėjo reikalavimas yra atmestinas.

Šiame sprendime dėl esminių šalių išdėstytų argumentų ir nurodytų aplinkybių pasisakyta. Kiti šalių argumentai ir (arba) nurodytos aplinkybės neturi esminės reikšmės Lietuvos banko sprendimo teisėtumui ir pagrįstumui, todėl dėl jų Lietuvos bankas plačiau nepasisako. Lietuvos banko pareiga priimti motyvuotą sprendimą neturėtų būti suprantama kaip reikalavimas detaliai atsakyti į kiekvieną šalių argumentą ir (arba) teiginį[3].

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X. X. reikalavimą.

---

[2] Mokėjimų įstatymo 44 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad mokėjimo nurodymo negalima atšaukti po to, kai jį gauna mokėtojo mokėjimo paslaugų teikėjas.

[3] Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. spalio 5 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-382/2010; 2010 m. gruodžio 20 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-536/2010 ir kt.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.

Direktorius Arūnas Raišutis